

2

”Visa aktning för din far och din mor”

Bibelstudium för sabbaten den 10 juli 2004

Nyckeltext
EF 6:2, 3

Visa aktning för din far och din mor; det är det första bud som följs av ett löfte: så att det går dig väl och du får leva länge på jorden.

Huvudteman

Vad står det i Bibeln om hur vi ska förhålla oss till äldre personer? Hur visar vi aktning för våra föräldrar? Kan lydnad för våra föräldrar nånsin komma i konflikt med våra förpliktelser mot Gud? Hurdana exempel ger Bibeln om relationer mellan föräldrar och barn?

Grundläggande principer

Som adventister framhåller vi sjundedagssabbaten som en av våra lärosatser – och det med rätta. Den tillhör de tio budorden som innehåller de grundläggande principerna för människornas liv. Men att visa aktning för far och mor är också en grundläggande princip i ett sunt samhälle. 2 Mos 20:12. Det är intressant att lägga märke till att de två buden – att fira sabbatsdagen och att visa aktning för våra föräldrar – nämns tillsammans: ”Var och en av er skall vörda sin mor och sin far och hålla mina sabbater.” 3 Mos 19:3.

Den här veckan ska vi se på hur barn och till och med vuxna ska förhålla sig, inte bara till sina föräldrar, utan också till andra som är äldre. För hur gamla vi än är, kommer vi nästan alltid i kontakt med andra som är ännu äldre.

Respekt för "ett grått huvud"

En ny ungdomskultur

De senaste årtiondena har en ungdomskultur utvecklats där hemligheten till ett framgångsrikt liv är att förbli ung och vacker. När en kvinna som ansluter sig till de idealen upptäcker sin första rynka kan det bli en mindre chock för henne. Men ungdomskulturen går längre än till hur vi ser ut. Barn och ungdomar har blivit en viktig marknad för tillverkare av kläder och sportskor och olika slags prylar. Ungdomarna är nöjesindustrins och snabbmatskedjornas främsta målgrupp och föräldrarna skuldbeläggs om deras barn inte kan få de senaste innejrejorna eller följa senaste modet. Lika bekymmersam är parallelltrends: i många moderna hem i stora delar av världen är det de yngre familjemedlemmarna som avgör vad man gör i hemmet och bestämmer hemmets värdesystem.

Vilka grundregler hänvisar aposteln Petrus till som ledande i relationen mellan äldre och yngre? 1 Pet 5:5. Hur var samma princip angående relationen mellan ung och gammal redan inpräntad i den mosaiska lagen? 3 Mos 19:32. Hur tillämpar vi den i vårt sätt att umgås med äldre personer?

Heder och respekt

Att visa respekt betyder inte att acceptera allt utan kommentar eller kritik för vi behöver inte göra allt som någon äldre säger att vi ska göra. Dessa principer måste ses i relation till alla Guds bud men grunduppfattningen är att ålder och erfarenhet är viktigt och bör respekteras oavsett hur gamla vi själva är. Vi kan visa respekt för de äldre, även om vi inte nödvändigtvis håller med om vad de säger eller tror.

För eftertanke

Varför är det i praktiken bra att visa respekt för dem som är äldre? Hur kan vi försvara den inställningen förutom Bibelns uppmaningar?

Visa aktning

Hur vi förhåller oss till våra föräldrar är en viktig fråga. Ett av de tio buden handlar specifikt om förhållandet mellan barn och föräldrar.

Hur visar principen i 2 Mos 20:12 oss hurdan vår relation till våra föräldrar ska vara?

1. Vad betyder det att "visa aktning"?
2. Är aktning detsamma som lydnad? Om inte, hur skiljer de sig åt?
3. Kan vi visa aktning för våra föräldrar om vi ogillar deras livsstil? Kan barn visa aktning för sina föräldrar även om föräldrarna utnyttjar dem?

För alltid

"Våra skyldigheter mot våra föräldrar upphör aldrig. Vår kärlek till dem och deras kärlek till oss kan inte mätas av år eller avstånd, och vi kan aldrig skjuta undan vårt ansvar." Ellen White, *The Adventist Home*, s 360.

Vad kan Ords 19:26 lära oss mer om hur vi ska förhålla oss till våra föräldrar? Betyder det att det är barnens plikt att försörja sina föräldrar materiellt?

Ett stort ansvar

I många länder måste åldrande föräldrar lita på stöd från sina barn. Ofta bor de hemma hos ett av sina vuxna barn och utgör en del av storfamiljen. I andra länder är det inte så längre. Man betalar skatt och förväntar sig att samhället ska ta hand om en, när man inte längre har regelbunden inkomst eller inte kan leva ett oberoende liv. Det är sorgligt när barn är för upptagna för att ägna tid åt sina gamla föräldrar.

För eftertanke

Varför tror du att Gud tar med budet om att visa aktning för föräldrar i lagen? Kan det säga något om hur viktigt det är att ta hand om dem som behöver hjälp, och inte bara släktingar?

Och lydnaden då?

Vem ska bestämma?

Många har problem med auktoritet. De vill antingen ha för mycket eller för lite. Auktoritära personer är till problem både för sig själva och för andra och de förstör relationer på sin väg genom livet. De som inte vill bestämma och/eller inte accepterar någon överordnad, skapar också problem. Det gäller generellt, men också specifikt mellan barn och föräldrar. En förälders kärlek utesluter inte disciplin och lydnad och barnens kärlek till föräldrarna visar sig konkret när de accepterar att det är föräldrarna som bestämmer.

Vilken aspekt på relationen mellan generationerna pekar Paulus på i sin lista över händelserna på den sista tiden? 2 Tim 3:2.

På den sista tiden

Paulus uppräknar av den gudlöshet som tar överhanden "i de sista dagarna" är skrämmande. Det är viktigt att han nämner olydnad mot föräldrar. Det visar att den allmänna moralen bryter samman och når ända in i familjens inre och om familjen faller sönder, finns det inte mycket hopp kvar för samhället som helhet.

Hur betonar Bibeln vikten av att barn ska acceptera föräldrarnas bestämmanderätt? Ef 6:1; Kol 3:20.

För barnens bästa

Bibeln kräver inte blind lydnad och man kan inte tvinga barn att respektera föräldrarnas önsknings. I stället ska föräldrarna visa att de förtjänar respekt. Föräldrarna kan ställa krav, men de ska vara förnuftiga, konsekventa och alltid vara till barnets bästa och allra viktigast, de får inte stå i motsättning till Bibelns principer!

För eftertanke

Finns det någon viss ålder då föräldrarna kan förvänta sig respekt av sina barn men inte nödvändigtvis lydnad? I så fall när? När barnen flyttar hemifrån? Eller när de blir myndiga? Kan vi visa våra föräldrar respekt samtidigt som vi inte lyder dem? I så fall hur?

Föräldrar och barn – 1

Samma principer

Bibeln är på flera sätt en släkthistoria. Vi ser familjeliv, ofta avslöjat i relationer mellan föräldrar och barn. Somliga är friska och sunda, andra inte. Ändå finns det ett skäl till att var och en finns med i Bibeln, för de kan lära oss något. Kulturen på den tiden var helt annorlunda än vår kultur i dag, men de grundläggande principerna finns kvar.

Läs följande bibeltexter. Vad kan de lära oss om hur vi bör eller inte bör förhålla oss till våra föräldrar?

1. **1 Mos 22:1–14**

2. **1 Mos 27**

3. **3 Mos 20:9**

4. **5 Mos 21:18–21**

5. **2 Sam 15:1–12**

6. **Matt 8:21, 22**

7. **Luk 2:41–52**

8. **Joh 19:26, 27**

Föräldrar och barn – 2

Gäller det oss?

I går läste vi en del dramatiska exempel på relationer mellan föräldrar och barn och särskilt om hur barn bör förhålla sig till sina föräldrar. Den svåra frågan är hur vi tillämpar de exemplen på oss i dag. Tänk på det som nämns i Femte Moseboken där upproriska barn som inte lyder sina föräldrar ska föras ut och stenas? Eller hur är det med berättelsen om Abraham och Isak (att lyda och visa aktning för sina föräldrar är en sak, men det här ...)?

Tänk på kulturen på den tiden då händelserna inträffade. Vilka generella principer ser du i berättelserna? Hur hjälper de dig att förstå hur vi ska förhålla oss till våra föräldrar samtidigt som vi i första hand följer Gud?

Att handla rätt

Det framgår klart av några av berättelserna att det kan uppstå en konflikt mellan att lyda sina föräldrar och att lyda Herren. Läs till exempel 1 Mos 27:8. Eller se på situationen i Matt 8:21. Vad kan vara mer hedervärt än att begrava sin egen far?

Hur hjälper Ef 6:1 oss att förstå vår förpliktelse till våra föräldrar samtidigt som vi vandrar med Jesus?

Guds bud

Lägg märke till att Paulus inte bara säger till barnen att de ska lyda sina föräldrar "för Herrens skull", utan han ger ett skäl: "det är er skyldighet". Varför är det så? De följande verserna ger skälet: Därför att det är ett av Guds bud.

För eftertanke

En ung kvinna har vuxit upp i ett hem där föräldrarna förgriper sig på henne, de missbrukar narkotika och de misshandlar henne. Den förfärliga behandlingen hon utsatts för som barn gör henne känslomässigt handikappad. Slutligen har hon börjat följa Jesus. Hur ska hon kunna visa aktning för sin far och mor?

Studiehjälp	<p>”Isak trodde på Gud. Han hade fått lära sig att lyda sin far blint och han älskade och vördade sin fars Gud. Han kunde ha gjort motstånd mot sin far om han hade velat. Men efter att ha kramat om sin far, överlämnade han sig till att bli bunden och lagd på veden.” Ellen White, <i>The Story of Redemption</i>, s 82.</p> <p>”Om barn tycker att de blivit för strängt behandlade i sin barndom, hjälper det dem då att växa till i nåd och kunskap om Jesus? Får det dem att återspegla bilden på honom, om de odlar en anda av vedergällning och hämnd mot sina föräldrar, särskilt när de blir gamla och svaga? Bevekar inte föräldrarnas hjälplöshet barnen och deras kärlek? Framkallar inte en gammal fars och mors behov goda känslor och behandlar inte barnen genom Jesus nåd föräldrarna med vänlig uppmärksamhet och respekt? Låt inte hjärtat bli hårt som stål mot far och mor!” Ellen White, <i>The Adventist Home</i>, s 362.</p>
Omtanke	Några positiva eller negativa upplevelser du haft nyligen i relation till andra som är väsentligt äldre eller yngre än du?
Förbön	Be särskilt för människor som du känner och som du upplever har särskilda problem med detta bud.
Samtalsfrågor	<ol style="list-style-type: none"> 1. Läs 2 Mos 20:12 igen: Vilka villkor eller undantag, om det finns några, finns det i det här budet? 2. Vad tror du att det betyder att visa dina föräldrar aktning ”så som Herren, din Gud, har befallt dig”? Hur hjälper det dig att förstå det som står i 2 Mos 20:12 bättre?
Sammanfattning	I vårt moderna samhälle lägger man stor vikt vid barnens rättigheter. Med all rätt. Men vi får inte förlora ur sikte att äldre personer också är viktiga och att de har rätt att bli respekterade av dem som är yngre. Budet att ”visa aktning” för våra föräldrar gäller både dem som är unga och dem som inte är så unga. Våra föräldrar förtjänar stöd och respekt och framför allt vår kärlek. Familjen kan inte fungera rätt om man inte respekterar auktoritet.